

Warszawa, 19 października, 2016

October, 19th, 2016, Warsaw

**Szanowny Pan
Andrzej Duda
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej**
Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej
Polskiej
ul. Wiejska 10
00-489 Warszawa

**Mr Andrzej Duda
The President of the Republic of Poland
The Chancellery of the President of the
Republic of Poland**
Wiejska 10 Street
00-489 Warsaw

**Szanowna Pani
Beata Szydło
Prezes Rady Ministrów**
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

**Mrs Beata Szydło
The Prime Minister
The Chancellery of the Prime Minister**
Aleje Ujazdowskie 1/3
00-583 Warsaw

*Szanowny Panie Prezydencie,
Szanowna Pani Premier,*

*Dear President Duda,
Dear Prime Minister Szydło,*

Z niepokojem obserwujemy kryzys konstytucyjny, który trwa w Polsce od 2015 r. Kryzys ten, który w swojej początkowej fazie mógł zostać rozwiązany przy pomocy przewidzianych prawem procedur, rozrósł się do rozmiarów stwarzających poważne zagrożenie dla ochrony rządów prawa i praw człowieka.

Since 2015, with great concern, we have been following the development of the constitutional crisis in Poland. The crisis, which at its initial stages could have been resolved through the measures provided by law, has escalated to the point that it poses a serious risk for the protection of the rule of law and human rights.

Z końcem lipca bieżącego roku Komisja Europejska sformułowała wobec Polski zalecenia dotyczące ochrony praworządności, przechodząc tym samym do drugiego etapu procedury kontroli praworządności. Komisja Europejska zwróciła się do polskiego rządu o poinformowanie jej w terminie trzech miesięcy o działaniach podjętych w celu realizacji tych zaleceń.

At the end of July 2016, the European Commission adopted the Rule of Law Recommendation on the situation in Poland, opening the second stage of the Rule of Law Framework. The European Commission asked the Polish government to inform the Commission, within three months, of the steps taken towards the implementation of the recommendations.

W imieniu niżej podpisanych organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczeństwa obywatelskiego i ochrony praw człowieka pragniemy zaapelować do Państwa o wdrożenie tych zaleceń.

On behalf of the non-governmental organisations working for civil society and protection of human rights who signed this letter, we would like to appeal to you to implement these recommendations.

Komisja Europejska zaleciła polskim władzom wykonanie wyroków Trybunału Konstytucyjnego z 3 i 9 grudnia 2015 r., zgodnie z którymi stanowiska sędziów Trybunału Konstytucyjnego powinno objąć trzech sędziów wybranych zgodnie z prawem przez Sejm poprzedniej kadencji w

The European Commission recommended the Polish authorities to fully execute the judgments of the Constitutional Tribunal of 3 and 9 December 2015. According to those judgements, the seats in the Constitutional Tribunal should be taken by three judges legally appointed by the Parliament of the

październiku 2015 r., a nie trzech sędziów wybranych przez Sejm nowej kadencji bez ważnej podstawy prawnej. Nadal jednak sędziowie wybrani w październiku 2015 r. nie zostali zaprzysiężeni.

Komisja Europejska zaleciła również polskiemu rządowi opublikowanie i respektowanie wszystkich wyroków Trybunału Konstytucyjnego, zagwarantowanie zgodności nowelizacji ustawy o Trybunale Konstytucyjnym z lipca 2016 r. z wyrokami Trybunału i zapewnienie możliwości oceny tej nowelizacji przez Trybunał Konstytucyjny. Wskazano ponadto na konieczność zaprzestania działań i wypowiedzi publicznych, które mogłyby podważyć legitymację i skuteczne działanie Trybunału Konstytucyjnego.

Nasze obawy budzi fakt, że żadne z tych zaleceń nie zostało zrealizowane. Do tej pory nie opublikowano zarówno wyroku z 9 marca 2016 r., w którym Trybunał Konstytucyjny ocenił nowelizację ustawy o Trybunale Konstytucyjnym przyjętą w grudniu 2015 r., jak i wyroku z 11 sierpnia 2016 r., w którym Trybunał Konstytucyjny odniósł się do nowej ustawy o Trybunale Konstytucyjnym z lipca 2016 r.

Ponadto przyjęta w lipcu 2016 r. nowa ustawa o Trybunale Konstytucyjnym nie tylko nie wypełniała zaleceń Komisji Weneckiej, ale również część jej przepisów okazała się niezgodna z Konstytucją, co potwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z sierpnia bieżącego roku. Nadal trwają zmiany legislacyjne dotyczące Trybunału Konstytucyjnego. Naszym zdaniem, najnowszy projekt ustawy regulującej status sędziego Trybunału Konstytucyjnego może stanowić kolejny krok osłabiający niezależność Trybunału.

Od kilku miesięcy z narastającym niepokojem obserwujemy również liczne wypowiedzi przedstawicieli rządzącej większości kierowane pod adresem Trybunału Konstytucyjnego i jego sędziów. Podważanie konstytucyjnej roli Trybunału Konstytucyjnego oraz stwarzanie zagrożeń dla jego niezależności godzi w podstawowe zasady demokratycznego państwa prawnego.

previous term in October 2015, and not by the judges appointed by the Parliament without a valid legal basis in December 2015. The judges appointed in October 2015 have so far not been sworn into office.

The European Commission recommended further that the Polish government should publish and respect all the judgements of the Constitutional Tribunal and guarantee that any future reform of the Act on the Constitutional Tribunal is in compliance with the Tribunal's judgements and ensure the possibility for the Constitutional Tribunal to review the compatibility of the Act on the Constitutional Tribunal of July 2016 with the Constitution. The European Commission also pointed to the necessity to refrain from actions and public statements which could undermine the legitimacy and efficiency of the Constitutional Tribunal.

It is our great concern that none of these recommendations have been implemented. So far, the judgement of 9 March 2016, in which the Constitutional Tribunal verified the constitutionality of the Act on the Constitutional Tribunal of December 2015, and the judgement of 11 August 2016, in which the Constitutional Tribunal verified the constitutionality of the Act on the Constitutional Tribunal of July 2016, have not been published.

Furthermore, the new Act on the Constitutional Tribunal adopted in July 2016 does not fulfil the recommendations presented by the Venice Commission, and the Constitutional Tribunal in its judgement of August 2016 found it partly unconstitutional. In our opinion, the new draft Act on the status of the judge of a Constitutional Tribunal could be the next step towards weakening the independence of the Tribunal.

In the last couple of months we have noted with growing concern numerous statements made by the representatives of the governing majority addressed to the Constitutional Tribunal and its judges. Undermining the constitutional role of the Tribunal and endangering its independence is incompatible with a democratic society based on respect for human rights and rule of law.

Szanowny Panie Prezydencie, Szanowna Pani Premier,

Dear President Duda, Dear Prime Minister Szydło,

W ostatnich miesiącach przy wielu okazjach słusznie zauważali Państwo, że Unia Europejska stoi w obliczu bardzo trudnych i wymagających rozwiązania problemów związanych m.in. z kryzysem migracyjnym i opuszczeniem wspólnoty przez Wielką Brytanię. Wierzymy, że Unia Europejska tworzona przez kraje o stabilnych demokracjach i szanujące prawa człowieka potrafi te problemy przewyciężyć.

In recent months, on many occasions, you have rightly noted that the European Union faces difficult problems requiring solutions. The problems concern, among others, the migration crisis and the United Kingdom's exit from the community. We do believe that the European Union created by states with strong democratic systems and respecting human rights can address these challenges.

Dlatego przyłączamy się do głosu Komisji Europejskiej i apelujemy do Państwa o zaprzysiężenie trzech sędziów wybranych zgodnie z prawem w październiku 2015 r., opublikowanie pozostałych dwóch wyroków Trybunału Konstytucyjnego, uznawanie wszystkich jego kolejnych wyroków i powstrzymanie się od dalszych działań, które mogą zagrażać niezależności Trybunału Konstytucyjnego. Będą to pierwsze kroki w kierunku przywrócenia w Polsce pełnej ochrony zasady praworządności.

Therefore, we join the European Commission and call upon you to swear into office the three judges legally appointed in October 2015, publish two remaining judgements of the Constitutional Tribunal, respect all of its judgements and refrain from any further actions that could threaten its independence. These will be the first steps toward restoration of the full protection of the rule of law in Poland.

W imieniu sygnatariuszy,

On behalf of the signatories,

Z wyrazami szacunku, Yours sincerely,

Danuta Przywara
Prezes zarządu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka
President of the Board of the Helsinki Foundation for
Human Rights

1. Akcja Demokracja (Polska)
2. Albanian Helsinki Committee (Albania)
3. Amnesty International (Polska)
4. Antigone (Włochy)
5. Association UMDPL (Ukraina)
6. B.a.B.e (Chorwacja)
7. Belarusian Helsinki Committee (Białoruś)
8. Belarusian Human Rights House w imieniu: Belarusian Helsinki Committee, Belarusian Pen Centre, Human Rights Center Viasna Law Initiative Belarus (Białoruś)
9. BlueLink Foundation (Bułgaria)

10. Bulgarian Helsinki Committee (Bułgaria)
11. Caucasian Centre for Human Rights & Conflict Studies (CCHRCS) (Gruzja)
12. Center for Civil Liberties (Ukraina)
13. Centre for Civil and Political Rights (Szwajcaria)
14. Centre for Peace Studies (Chorwacja)
15. CROSOL - Croatian Platform for International Citizen Solidarity (Chorwacja)
16. DRA Berlin (German-Russian Exchange) (Niemcy)
17. Educational Human Rights House Chernihiv on behalf of: AHALAR, ALMENDA, MART, Transcarpathian Public Center (Ukraina)
18. Election Monitoring and Democracy Studies Center (Azerbejdżan)
19. Estonian Human Rights Centre (Estonia)
20. Europe without Barriers (Ukraina)
21. European Grassroots Antiracist Movement (Francja)
22. Fair Trials (Wielka Brytania)
23. Forum for Human Rights (FORUM) (Słowacja)
24. Free Citizen Civic Initiatives' Support Center (Armenia)
25. Fundacja im. Stefana Batorego (Polska)
26. Fundacja Panoptykon (Polska)
27. Fundacja Unia & Polska (Polska)
28. Georgian Centre for Psychosocial and Medical Rehabilitation of Torture Victims (GCRT) (Gruzja)
29. Georgian Young Lawyers' Association (Gruzja)
30. Greek Helsinki Monitor (Gruzja)
31. Health and Human Rights Info (Norwegia)
32. Helsinki Association for Human Rights Defenders (Armenia)
33. Helsinki Citizens' Assembly –Vanadzor (Armenia)
34. Helsinki Committee for Human Rights in Serbia (Serbia)
35. Helsinki Committee in Serbia (Serbia)
36. Helsinki Committee of Armenia (Armenia)
37. Helsińska Fundacja Praw Człowieka (Polska)
38. Homo Faber (Polska)
39. Human Rights Center of Azerbaijan (Azerbejdżan)
40. Human Rights Council of St. Petersburg (Rosja)
41. Human Rights First (Stany Zjednoczone)
42. Human Rights House Foundation (Norwegia)
43. Human Rights House Voronezh (Rosja)
44. Human Rights Information Center (Ukraina)
45. Human Rights League (Słowacja)
46. Human Rights Monitoring Institute (Litwa)
47. Human Rights Movement „Bir Duino-Kyrgyzstan” (Kirgistan)
48. Human Rights Watch
49. Humanitarian Research Public Union (Azerbejdżan)
50. Hungarian Civil Liberties Union (Węgry)
51. Hungarian Helsinki Committee (Węgry)
52. INPRIS (Instytut Prawa i Społeczeństwa) (Polska)
53. Institute Respublica (Ukraina)
54. Instytut Spraw Publicznych (Polska)
55. International Commission of Jurists (NJCM) (Holandia)
56. International Consortium EUROBELARUS
57. International Partnership for Human Rights
58. Italian Coalition for Civil Liberties (Włochy)
59. Kampania Przeciw Homofobii (Polska)
60. Kazakhstan International Bureau for Human Rights and Rule of Law (Kazachstan)
61. Kharkiv Human Rights Protection Group (Ukraina)
62. Kosova Rehabilitation Center for Torture Victims (Kosowo)

63. Lawyers' Committee for Human Rights – YUCOM (Serbia)
64. League of Human Rights (Czechy)
65. Legal Education Society (Azerbejdżan)
66. Legal Resources Centre (Mołdawia)
67. Liberal Academy Tbilisi (Gruzja)
68. Media Rights Institute Azerbaijan (Azerbejdżan)
69. Moscow Helsinki Group (Rosja)
70. Netherlands Helsinki Committee (NHC) (Holandia)
71. Norwegian Helsinki Committee (Norwegia)
72. Notabene (Tadżykistan)
73. Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego (Polska)
74. Promo LEX Moldova (Mołdawia)
75. Protection of Rights without Borders (Armenia)
76. Public Foundation Golos Svobody (Kirgistan)
77. Public Information and Need of Knowledge (Armenia)
78. Public Union of Democracy and Human Rights Resource Centre (Azerbejdżan)
79. Public Verdict Foundation (Rosja)
80. Regional Center for Strategic Studies (Gruzja/Azerbejdżan)
81. Rights International Spain (Hiszpania)
82. Sieć Obywatelska Watchdog (Polska)
83. Small Business Association (Mołdawia)
84. Sova Center for Information and Analysis (Rosja)
85. Statewatch (Wielka Brytania)
86. Stowarzyszenie im. Prof. Zbigniewa Hołdy (Polska)
87. Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (Polska)
88. Stowarzyszenie Projekt: Polska (Polska)
89. Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita (Polska)
90. Swiss Helsinki Association (Szwecja)
91. Ukrainian Helsinki Human Rights Union (Ukraina)
92. Women Crisis Center (Azerbejdżan)
93. World Organisation Against Torture (OMCT)